

## **ВИСНОВОК**

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Стецик Марії Олегівни на тему:**  
**«Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»**

**17 лютого 2025 року**

### **1. Виконання освітньо-наукової програми**

Здобувачка Стецик Марія Олегівна у повному обсязі виконала індивідуальний науково-навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури ДВНЗ «Ужгородський національний університет», що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеню доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Стецик Марія Олегівна в процесі виконання освітньо-наукової програми набула глибоких ґрунтовних фахових знань; в повній мірі опанувала обсяг відповідних загальнонаукових компетентностей та навичок, що окреслені програмою та необхідні для реалізації послідовного, структурованого наукового дослідження, а також спрямовані на формування системного загальнонаукового світогляду та дотримання норм професійної етики.

Здобувачка повною мірою оволоділа комплексом необхідних універсальних дослідницьких вмінь та навичок, зокрема тих, котрі базуються на логічних принципах та взаємопослідовності – планування та формулювання дизайну дослідження, організація та безпосередня реалізація етапності виконання відповідно до попередньо сформульованої мети та окреслених завдань, застосування комплексу методів та сучасних технологій, в тому числі комп'ютерно-інформаційних, що забезпечують отримання достовірних результатів, дають можливість здійснити структурування, аналітичне опрацювання та синтез отриманих даних, дозволяють здійснити перевірку достовірності результатів, провести їх систематизацію та категоризацію, а також репрезентувати їх на високому професійному рівні.

Стецик Марія Олегівна набула відповідних компетентностей у організації та проведенні навчальних занять, управлінні науковими проєктами, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобула мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння, проведення аналізу та синтезу інформації, наведеної у відповідних профільних наукових літературних джерелах, опублікованих іноземною мовою.

## **2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми)**

Індивідуальний план наукової роботи здобувачки Стецик Марії Олегівни затверджений рішенням вченої ради стоматологічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (Протокол № 2 від 12.09.2017 року).

Науковий керівник – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри ортопедичної стоматології стоматологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Костенко Світлана Борисівна.

Термін виконання роботи: 2017-2024 навчальні роки.

Здобувачка Стецик Марія Олегівна послідовно виконала усі розділи затвердженого індивідуального плану наукової роботи у чітко встановлені терміни, що було підтверджено результатами обговорення відповідних проміжних, піврічних та річних звітів на засіданнях кафедри ортопедичної стоматології та Вченої ради стоматологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дослідження проведені здобувачкою у чітко визначені терміни згідно затвердженого плану та графіку, в повному обсязі і у відповідності до основних стандартів та норм із застосуванням сучасних комп'ютерно-інформаційних підходів для статистичного аналізу даних.

## **3. Актуальність теми дослідження**

Стоматологічне здоров'я населення багатьох країн світу має чітку тенденцію до покращення, натомість, в Україні захворювання тканин пародонта, в міру своєї високої чутливості структурних компонентів, продовжують займати провідне місце за поширеністю серед населення, сягаючи у різних вікових групах показників 80-100% та характеризуються хронічним ареактивним перебігом.

Дана клінічна ситуація виникає у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території, внаслідок складних і глибоких порушень біохімічних та ендокринних реакцій – розвиваються ферментопатії, відбуваються зміни показників інтенсивності вуглеводного, азотного, мінерального обмінних процесів у клітинах, накопичуються токсичні продукти метаболізму, радіонукліди, значно підвищується перекисне окислення ліпідів клітинних мембран, розвивається антиоксидантна недостатність, знижується функціональна активність імунної системи, а також відбуваються зміни психо-емоційного статусу під дією ендогенного та екзогенного впливів, дезорганізується робота нейро-гормональної системи, внаслідок чого нервова, кардіо-васкулярна та травна системи зазнають явищ дисбалансу.

Необхідність вивчення віддалених наслідків іонізуючої радіації в малих дозах також зумовлена інтенсивним антропогенним забрудненням навколишнього середовища радіоактивними продуктами, внаслідок впровадження джерел радіації в різноманітні сучасні сфери виробництва: атомну, паливно-енергетичну, металургійну, машинобудівну, гірничо-видобувну та хімічну види промисловості.

З метою вдосконалення підходу до комплексного лікування пародонтиту у стоматологічних пацієнтів, з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей тканин пародонта та впливу на них екологічних факторів, у вигляді різних рівнів залишкового радіаційного забруднення навколишнього середовища.

Приймаючи до уваги вищенаведене можна резюмувати, що тема дисертаційного дослідження Стецик М.О. є релевантною, аргументованою, клінічно- та науково-значущою, і полягає у вирішенні актуального завдання, що орієнтоване на вдосконалення комплексного підходу до нехірургічного пародонтологічного лікування у осіб-резидентів радіаційно-забруднених територій, з урахуванням специфіки іонізуюче-асоційованих патологічних змін зубо-щелепового апарату.

#### **4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами**

Дисертаційна робота Стецик Марії Олегівни на тему: «Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні», виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт ДВНЗ «Ужгородський національний університет» і є фрагментом ініціативної науково-дослідної теми кафедри ортопедичної стоматології: «Експертна оцінка вдосконалених стоматологічних технологій лікування та реабілітації». Державний реєстраційний номер № 0123U101509. Здобувачка є безпосередньою виконавицею окремого фрагменту зазначеної НДР.

#### **5. Формулювання наукового завдання (проблеми), нове розв'язання якого отримано в дисертації**

У дисертаційній роботі наведено нове вирішення актуального наукового завдання, що полягає у вдосконаленні підходу до комплексного лікування пародонтиту у стоматологічних пацієнтів, з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей тканин пародонта та впливу на них екологічних факторів, у вигляді різних рівнів залишкового радіаційного забруднення навколишнього середовища.

#### **6. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна**

В дисертаційній роботі Стецик Марії Олегівни вперше представлено новий підхід до об'єктивізації стоматологічного статусу, описано потребу у лікуванні та доповнено методики профілактики захворювань тканин пародонту у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забруднених територіях з урахуванням біохімічних параметрів ротової рідини та мікробного вмісту пародонтальних кишень.

Набули подальшого розвитку дослідження спрямовані на створення прогностичної моделі виникнення та прогресування захворювань тканин пародонта різних ступенів важкості, форм перебігу, залежно від отриманих доз випромінювання, біохімічних параметрів ротової рідини та мікробного вмісту пародонтальних кишень.

Дисертанткою Стецик Марією Олегівною науково обґрунтовано та перевірено на практиці розроблені оригінальні схеми лікування та профілактики захворювань тканин пародонта, на основі запропонованих засобів та методів, лабораторних та клінічних досліджень, з урахуванням різних ступенів важкості, форм перебігу, біохімічних показників ротової рідини та мікробного профілю пародонтальних кишень у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забруднених територіях, що включають в себе професійну гігієну порожнини рота, підбір індивідуальних засобів для домашнього використання, проведення нехірургічного пародонтологічного лікування, а також за потреби фотодинамотерапію.

## **7. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються**

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертації Стецик М.О., є достовірними та аргументованими, що забезпечується достатньою кількістю проаналізованих вихідних даних. Зокрема в ході виконання дисертаційного дослідження було проаналізовано стоматологічний та пародонтологічний статус – 203 пацієнтів, проведено фотопротоколювання етапів дослідження, а також проведено аналіз медичної документації у вигляді електронних медичних карток стоматологічного хворого (Форма первинної облікової документації № 043/о) у кількості 235 карт, з яких 62 електронні медичні карти пацієнтів ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка» (м. Ужгород); 56 електронних медичних карток ПП «Навчально-дослідний центр реконструктивної стоматології» (м. Київ) – для проведення ретроспективного аналізу медичної документації з метою визначення поширеності захворювань тканин пародонта; 74 електронні медичні картки пацієнтів, які постійно проживають в зоні підвищеного рівня радіаційного навантаження (с. Дитятки) та проведено аналіз цифрових ортопантограм для визначення якісних параметрів оцінки кісткової тканини (n= 210, з яких для ретроспективного аналізу 74 ОПТГ (с. Дитятки); 56 ОПТГ (м. Київ); 62 ОПТГ (м. Ужгород)).

Статистичне опрацювання даних проводилося в програмному забезпеченні Microsoft Excel 2019 (Microsoft Office 2019, Microsoft) з використанням додаткових плагінів та додатків (XLSTAT, UNISTAT, UNISTAT Ltd.; Analysis ToolPak, Microsoft;), які забезпечували можливості для реалізації регресійного лінійного та дискримінантного аналізу, оцінки рівнів значущості отриманих результатів, верифікації характеру розподілу даних, факторного аналізу, регресійного аналізу та пошуку корелятивних залежностей у структурі досліджуваного пулу чисельних показників.

Вибір критеріїв для оцінки значущості встановленої різниці середніх показників проводився з урахуванням характеру розподілу даних: за умов нормального розподілу – за критерієм Стюдента ( $p \leq 0,05$ ).

Процес дослідження структурований логічно та коректно з методичної точки зору у відповідності до попередньо сформульованого дизайну, мети та завдань, забезпечуючи послідовний характер зв'язку результатів, отриманих на різних етапах роботи. Саме такий підхід забезпечив відповідність висновків поставленим завданням, а чіткість та характер їх формулювання в повній мірі

відображає наукові положення, що висвітлені в дисертації. Наведені в дисертації таблиці та рисунки розміщені логічно по тексту роботи, з яким вони безпосередньо пов'язані, доповнюють його та сприяють кращій репрезентації найбільш значущих даних та їх унаочненню.

Вищенаведене свідчить, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертаційному дослідженні Стецьк М.О., є обґрунтованими, достовірними та підтвердженими значним обсягом фактичного матеріалу.

## **8. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи**

### **Теоретичне значення одержаних результатів**

В дисертаційній роботі вперше представлено новий підхід до об'єктивізації стоматологічного статусу, описано потребу у лікуванні та доповнено методики профілактики захворювань тканин пародонту у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забруднених територіях з урахуванням біохімічних параметрів ротової рідини та мікробного вмісту пародонтальних кишень.

Набули подальшого розвитку дослідження спрямовані на створення прогностичної моделі виникнення та прогресування захворювань тканин пародонта різних ступенів важкості, форм перебігу, залежно від отриманих доз випромінювання, біохімічних параметрів ротової рідини та мікробного вмісту пародонтальних кишень.

Науково обґрунтовано та перевірено на практиці розроблені оригінальні схеми лікування та профілактики захворювань тканин пародонта, на основі запропонованих засобів та методів, лабораторних та клінічних досліджень, з урахуванням різних ступенів важкості, форм перебігу, біохімічних показників ротової рідини та мікробного профілю пародонтальних кишень у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забруднених територіях, що включають в себе професійну гігієну порожнини рота, підбір індивідуальних засобів для домашнього використання, проведення нехірургічного пародонтологічного лікування, а також за потреби фотодинамотерапію.

Отримані результати дослідження були впроваджені в навчальний процес кафедр терапевтичної та ортопедичної стоматології ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кафедри стоматології післядипломної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет», науково-навчального центру клінічної пародонтології та патології слизових оболонок рота ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету, кафедри ортопедичної стоматології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кафедри ортопедичної стоматології Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, кафедр терапевтичної та ортопедичної стоматології Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, кафедри ортопедичної стоматології Буковинського державного медичного університету та кафедри ортопедичної стоматології Івано-Франківського національного медичного університету, що підтверджено відповідними актами впровадження.

## Практичне значення отриманих результатів

Дисертаційна робота представляє собою наукове дослідження, результати котрого мають значну клінічну та практичну цінність, оскільки в ході його проведення вдалось розробити практичний підхід до верифікації впливу постійної дії малих доз іонізуючого випромінювання на тканини пародонтального комплексу.

Результати стоматологічного обстеження можуть бути використані в ході надання стоматологічної допомоги особам, які постійно проживають на територіях з залишковим радіаційним навантаженням. Результати лабораторних досліджень дають змогу об'єктивно оцінити ступінь важкості запальних процесів в тканинах пародонта та провести корекцію стандартного протоколу комплексного нехірургічного пародонтологічного лікування з урахуванням індивідуальних показників пацієнта.

Розроблено та впроваджено комплекс заходів, що спрямований на профілактику захворювань тканин пародонта у осіб, які проживають на територіях з різним рівнем забруднення. Даний комплекс передбачає: індивідуальне гігієнічне навчання чищенню зубів, раціональний підбір предметів та засобів гігієни ротової порожнини, регулярне зняття над- та під'ясенних зубних відкладень за допомогою ультразвукового та повітряно-абразивного апаратів, проведення закритого кюретажу ручними кюретами типу Gracey, застосування фотодинамічної терапії.

Результати наукової роботи стали основою для розпрацьованого лікувально-профілактичного протоколу комплексного нехірургічного пародонтологічного лікування, який було ефективно імплементовано в практичну діяльність ортопедичного та терапевтичного відділень ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка», на клінічній базі науково-навчального центру клінічної пародонтології та патології слизових оболонок рота ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та у стоматологічному відділенні Ужгородської міської багатoproфільної клінічної лікарні при лікуванні пацієнтів з пародонтитом, що підтверджено відповідними актами впровадження.

## 9. Оцінка мови та стилю

Дисертацію написано згідно з стилістикою наукових робіт та дисертаційних праць із коректним використанням відповідних мовностилістичних засобів, зокрема медичної та спеціальної термінології та синтаксичних конструкцій із чітко впорядкованим зв'язком складових. Стель викладення матеріалів – науковий, текст дисертації характеризується композиційною структурою, між розділами як частинами комплексного наукового дослідження прослідковується логічний причинно-наслідковий зв'язок, окремі найбільш важливі дані у структурі тексту репрезентовано за допомогою рисунків та таблиць, викладені матеріали дисертації характеризуються чіткою предметністю тлумачень, об'єктивністю аналізу, точністю формулювань та аргументацією тверджень. Спосіб подання матеріалів дослідження, наукових положень дисертації, висновків та рекомендацій забезпечують легкість та доступність їх сприйняття.

## **10. Відповідність діючим вимогам щодо оформлення дисертації**

Дисертаційна робота здобувачки Стецик М.О. на тему: «Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні» є завершеною науковою працею, яка за глибиною проведеного дослідження, його актуальністю, новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, змістом, обсягом та оформленням відповідає вимогам встановленим до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Структура та обсяг дисертації визначаються окресленою метою, завданнями та предметом дослідження, і складаються із вступу, 5 розділів (Розділ 1 «Огляд літературних джерел» містить 5 підрозділів; Розділ 2 «Дизайн, матеріали та методи дослідження» – 8 підрозділів; Розділи 3, 4 та 5 представляють результати власних досліджень та містять по 3 підрозділи кожен), аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Повний обсяг дисертації складає 215 сторінки, з них 156 сторінок основного тексту. Робота ілюстрована 12-ма таблицями, 36-ма рисунками. Список використаної літератури містить 204 джерела, з них 107 – кирилицею і 97 – латиницею. Загальний обсяг та структура дисертаційної роботи відповідає вимогам атестаційної комісії Міністерства освіти і науки України щодо оформлення дисертаційних робіт.

Дисертація містить 27 сторінок додатків, до яких включені список публікацій здобувачки, відомості про апробацію результатів дисертації, акти впроваджень, зразок анкети-опитувальника про загально-соматичний стан пацієнта та взірець вклейки до медичної карти стоматологічного хворого (форма первинної облікової документації 043/о) для внесення даних та індексних показників пародонтологічного обстеження.

## **11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту**

Дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія».

## **12. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації**

Комісія з біоетичної експертизи медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», розглянувши інформацію здобувачки Стецик Марії Олегівни щодо поданої до захисту дисертаційної роботи за темою «Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні» та поданий для експертизи здобувачкою рукопис дисертації, встановила, що дослідження виконані з дотриманням основних положень GCP (1996 р.), Конвенції ради Європи про права людини та біомедицини від

04.04.1997 року, Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових досліджень за участю людини (1964-2000 рр.) і Наказу МОЗ України 690 від 23.09.2009 року (Витяг з протоколу 14/7 від 17.11.2023 року). Згідно з висновком біоетичної експертизи дисертаційної роботи встановлено повну відповідність діючим нормам і стандартам.

### **13. Зауваження та рекомендації**

В ході написання дисертаційної роботи здобувачкою були враховано абсолютно усі зауваження та рекомендації, надані науково-педагогічними працівниками кафедри ортопедичної стоматології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в процесі попередніх обговорень роботи під час проміжних, піврічних та річних звітів здобувачки на засіданнях кафедри ортопедичної стоматології.

Відмічені зауваження та побажання носять суто рекомендаційно-консультативний характер і в жодній мірі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не зменшують рівнів її наукової новизни та практичної значимості, і відтак не є перешкодою для її подання в разову спеціалізовану вчену раду для офіційного захисту.

### **14. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017р. (зі змінами та доповненнями)**

Дисертаційна робота Стецик Марії Олегівни на тему: «Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні» повністю відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і Науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами та доповненнями).

### **15. Кількість наукових публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих співавторами та зарахованих за темою дисертації.**

Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлені у публікаціях та розкривають її основний зміст.

За матеріалами дисертації опубліковано 32 наукові праці, у тому числі 6 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 2 статті в міжнародних наукометричних виданнях, що індексуються в базі Scopus, та 4 публікації у інших наукових виданнях, а також 20 публікацій в матеріалах Всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій.

## Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Потапчук АМ, Оніпко ЄЛ, Сабов МЮ, Алмаші ВМ, Юрженко АВ, Стецик МО. Біомаркери в діагностиці хвороб пародонта. Клінічна стоматологія. 2019;2(27):19-26.

**(Наукове фахове видання)**

DOI: [10.11603/2311-9624.2019.2.10395](https://doi.org/10.11603/2311-9624.2019.2.10395)

URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/kl-stomat/article/view/10395>

*(Особистий внесок здобувачки Стецик М.О. полягає у статистичній обробці, узагальненні та аналізі отриманих результатів, підготовці публікації до друку; Потапчук А.М. належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження та проведення фінального затвердження статті; Оніпко Є.Л. провів підбір та аналіз фактичного матеріалу; Юрженко А.В. провела критичний огляд статті; Сабов М.Ю. проводив опрацювання теоретичних даних, їх структурування та написання публікації; Алмаші В.М. проводив статистичний аналіз отриманих результатів).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** біомаркер, ясенна рідина, слина, пародонт, пародонтит

2. Юрженко АВ, Костенко ЄЯ, Костенко СБ, Стецик МО. Довготривалий вплив малих доз іонізуючого випромінювання на ліпідний комплекс мембран еритроцитів. Науковий вісник «УжНУ». Серія «Медицина». 2019;2(60):54-56.

**(Наукове фахове видання)**

DOI: [10.24144/2415-8127.2019.60.54-56](https://doi.org/10.24144/2415-8127.2019.60.54-56)

URL: <http://visnyk-med.uzhnu.edu.ua/article/view/238146>

*(Особистий внесок здобувачки Стецик М.О. полягає в проведенні узагальнення та аналізу отриманих даних, підготовці статті до публікації; Юрженко А.В. належить опрацювання теоретичних даних, їх структурування та написання публікації; Костенко Є.Я. належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження та здійсненні фінального затвердження статті; Костенко С.Б. провела критичний огляд статті).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** радіація, пародонт, зубоальвеолярний комплекс, перекисне окислення ліпідів, еритроцити

3. Mariia O. Stetsyk, Andriy O. Stetsyk, Natalia I. Zhero, Eugene Y. Kostenko, Svetlana B. Kostenko, Ilya D. Pirchak. Modern submission of formation, composition and role of oral (dental) biofilm in development of periodontal diseases. Wiadomosci Lekarskie. 2020;LXXIII(8):1761-1764.

**(Index Scopus)**

DOI: [10.36740/WLek202008132](https://doi.org/10.36740/WLek202008132)

URL: <https://wiadlek.pl/wp-content/uploads/archive/2020/WLek202008132.pdf>

*(Особистий внесок здобувачки Maria O. Stetsyk полягає в опрацюванні теоретичних даних, їх структуруванні та написанні публікації; Andriy O. Stetsyk належить підбір та аналіз фактичного матеріалу; Natalia I. Zhero належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження; Eugene Y. Kostenko належить фінальне затвердження статті; Svetlana B. Kostenko провела*

критичний огляд статті; Пуга D. Pirchak провів статистичне опрацювання результатів).

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** oral microbiome, biofilm, dental plaque, periodontal pathogens, QS – system

4. Костенко СБ, Білинський ОЯ, Накашидзе ГН, Стецик МО, Гончарук-Хомин МЮ, Пензелик ІВ. Концепція комплексної прогностичної моделі ефективності реалізації мінімально інвазивних втручань при лікуванні каріозної патології. Український стоматологічний альманах. 2021;2:27-33.

**(Наукове фахове видання)**

URL: <https://dental-almanac.org/index.php/journal/issue/view/30/2-2021-pdf>

*(Здобувачці Стецик М.О. належить провідна роль в структуруванні отриманих результатів, їх опрацюванні, інтерпретації та репрезентації; Костенко С.Б. належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження; Білинський О.Я. провів підбір та аналіз фактичного матеріалу; Накашидзе Г.Н. провів статистичне опрацювання результатів; Гончарук-Хомин М.Ю. здійснив фінальне затвердження статті та провів критичний огляд статті; Пензелик І.В. проводила опрацювання теоретичних даних, їх структурування та написання публікації).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** карієс, ятрогенні втручання, мінімально інвазивна концепція, біологічна доцільність, біомеханічна доцільність

5. Костенко СБ, Дунець РО, Чобей АС, Стецик МО, Пензелик ІВ, Пирчак ІД. Аналіз оцінки ефективності ад'ювантної антибіотикотерапії в процесі комплексного лікування пародонтологічних хворих. Вісник Вінницького національного медичного університету. 2021;2(25):287-295.

**(Наукове фахове видання)**

DOI: [10.31393/reports-vnmedical-2021-25\(2\)-18](https://doi.org/10.31393/reports-vnmedical-2021-25(2)-18)

URL: <https://reports-vnmedical.com.ua/index.php/journal/article/view/877/851>

*(Здобувачці Стецик М.О. належить провідна роль у проведенні підбору та аналізі фактичного матеріалу; їх опрацюванні, інтерпретації та репрезентації; Костенко С.Б. належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження та провела критичний огляд статті; Дунець Р.О. здійснив структурування отриманих результатів; Чобей А.С. та Пирчак І.Д. проводили статистичне опрацювання результатів; Пензелик І.В. проводила опрацювання теоретичних даних, їх структурування та написання публікації).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** пародонт, пародонтальна терапія, антибіотики, індекс кровоточивості, глибина пародонтального зондування

6. Костенко СБ, Стецик МО, Пензелик ІВ, Пирчак ІД. Специфіка застосування різних антибактеріальних середників в ході комплексної терапії патології пародонту лікарями-стоматологами. Вісник проблем біології і медицини. 2021;3(161):320-324.

**(Наукове фахове видання, категорія Б)**

DOI: [10.29254/2077-4214-2021-3-161-320-324](https://doi.org/10.29254/2077-4214-2021-3-161-320-324)

URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/45170/1/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%20%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%282%29.pdf>

*(Особистий внесок здобувачки Stetsyk M. O. полягає у зборі даних, проведенні статистичної обробки, підготовці статті до публікації; Kostenko S. B. Належить розробка дизайну роботи, аналіз даних, проведення критичного огляду та остаточне затвердження статті; Penzelyk I. V. Приймала участь у розробці дизайну дослідження, проводила збір, систематизацію та аналіз матеріалів, та брала участь у написанні статті; Pirchak I. D. Проводив збір первинних матеріалів, їх статистичну обробку та допомагав у написанні статті).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** пародонтит, антибактеріальна терапія, антибіотики, ад'ювантна терапія

7. Стецик МО. Взаємозв'язки клінічних та лабораторних показників періостатусу у пацієнтів, які є резидентами територій з різним рівнем залишкового радіаційного забруднення. *Intermedical journal*. 2023; Спецвипуск:98-103.

**(Наукове фахове видання, категорія Б)**

DOI: [10.32782/2786-7684/2023-3-20](https://doi.org/10.32782/2786-7684/2023-3-20)

URL: <http://journals.uzhnu.uz.ua/index.php/intermedical/index>

*(Здобувачка самостійно провела всі етапи дослідження та підготувала публікацію до друку).*

**КЛЮЧОВІ СЛОВА:** іонізуюче випромінювання, тканини пародонта, пародонтит, мікробіологічний профіль, імунологічний гомеостаз, ротова порожнина, нехірургічне пародонтологічне лікування

***Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації***

1. Стецик МО, Костенко СБ. Біологічний вплив іонізуючого випромінювання на тканини пародонта. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Охорона та захист здоров'я людини в умовах сьогодення; 2017 листоп. 3-4; Київ, Україна, С.52-55.

*(Здобувачці належить провідна роль у структуруванні текстового масиву інформації та загальному оформленні публікації).*

2. Стецик МО, Костенко СБ. Біологічний вплив радіоактивних елементів на тканини пародонта. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Медичні та фармацевтичні науки: аналіз сучасності та прогноз майбутнього; 2017 листоп. 10-11; Дніпро, Україна, С.65-68.

*(Здобувачці належить провідна роль в наборі фактичного матеріалу).*

3. Стецик МО, Костенко СБ. Роль мікробної біоплівки та стану місцевого імунітету в розвитку запальних захворювань пародонта в осіб, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Нові досягнення у галузі медичних та фармацевтичних наук; 2017 листоп. 17-18; Одеса, Україна, С.105-110.

*(Особистий внесок здобувачки полягає у формулюванні дизайну дослідження).*

4. Стецик МО, Костенко СБ. Характеристика змін стоматологічного статусу під впливом іонізуючого випромінювання. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Нове в медицині сучасного світу; 2017 листоп. 24-25; Львів, Україна, С.49-53.

*(Особистий внесок здобувачки полягає у розробці оригінального алгоритму дослідження).*

5. Стецик МО. Вплив окремих радіаційних елементів та їх ізотопів на тканини пародонта та організм в цілому. Materials of international scientific and practical conference. Scientific development and achievements; 2017 Dec. 1; St. Andrews, Scotland, United Kingdom, Part 1, P.36-39.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/55190>

*(Здобувачка самотійно провів всі етапи дослідження та підготував публікацію до друку).*

6. Стецик МО, Васько АА. Вплив стану місцевого імунітету на розвиток запальних захворювань пародонта, у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території. Матеріали VII міжнародної стоматологічної конференції студентів та молодих вчених. Актуальні питання сучасної науково-практичної стоматології; 20–21 квітня 2018 р.; м. Ужгород, Україна, С.194-197.

*(Здобувачці належить провідна роль в обробці теоретичних даних, їх категоризації та інтерпретації).*

7. Майор ІІ, Жеро НІ, Стецик АО, Стецик МО. Ортопедичні методи лікування хворих із захворюванням тканин пародонту. Матеріали VIII міжнародної стоматологічної конференції студентів та молодих вчених. Актуальні питання сучасної науково-практичної стоматології; 2019 берез. 01-02; Ужгород, Україна, С.133-135.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/26278>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у наборі фактичного матеріалу, його структуруванні та написанні публікації).*

8. Стецик МО, Костенко СБ. Імуномікробіоценоз ротової порожнини у осіб, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті Л.М.Мунтяна. Актуальні проблеми сучасної ортопедичної стоматології; 2019 трав. 10-11; Вінниця, Україна, С.68-71.

*(Особистий внесок здобувачки полягає у статистичній обробці даних та їх інтерпретації і репрезентації).*

9. Стецик МО, Романова ЮГ, Гончарук-Хомин МЮ. Особливості мікробіому порожнини рота хворих на пародонтит, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, що присвячена 40-річчю відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету. Питання експериментальної та клінічної стоматології; 2019 груд. 06-07; Харків, Україна, С.155-157.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/55198>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у розробці оригінального алгоритму дослідження, апробації запропонованого підходу, статистичній обробці даних та їх інтерпретації).*

10. Стецик МО, Стецик АО, Костенко СБ, Жеро НІ. Клініко-мікроекологічні паралелі та імунний гомеостаз: їх роль у розвитку запальних захворювань тканин пародонта. В: Komarytsky ML, editor. Abstracts of IV th International Scientific and Practical Conference. Dynamics of the development of world science; 2019 Dec. 18-20; Vancouver, Canada. Perfect Publishing; 2019, P.873-879.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/31455>

*(Здобувачці належить провідна роль в наборі фактичного матеріалу, його структуруванні та написанні публікації).*

11. Стецик МО, Костенко СБ. Пародонтопатогени: властивості, механізми вірулентності, їх роль у розвитку запальних захворювань тканин пародонта. В: Komarytsky ML, editor. Abstracts of 5th International Scientific and Practical Conference. Topical issues of the development of modern science; 2020 Jan. 15-17; Sofia, Bulgaria. Publishing House «ACCENT»; 2020, P.890-897.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/31456>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у формулюванні дизайну дослідження, реалізації етапів дослідження та інтерпретації отриманих результатів).*

12. Стецик МО, Стецик АО. Аналіз сучасних технологій та методик комплексного лікування пацієнтів з генералізованим пародонтитом та бруксизмом. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. Young science 2.0; 2020 листоп. 20; Київ, Україна, С.121-122.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37476>

*(Здобувачці належить провідна роль у зборі фактичного матеріалу, його аналізі та систематизації, підготовці до друку).*

13. Костенко ЄЯ, Костенко СБ, Стецик МО, Стецик АО. Основні принципи антибактеріальної терапії в протоколі комплексного лікування запальних захворювань тканин пародонта. In: Holdenblat M, editor. I conférence scientifique et pratique internationale. Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique; 2021 Fév. 05; Paris, République Française, Vinnytsia-Paris: Plateforme scientifique européenne & La Fedeltà; 2021, volume 6, P.69-72.

DOI: [10.36074/logos-05.02.2021.v6.21](https://doi.org/10.36074/logos-05.02.2021.v6.21)

URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/8743/8700>

*(Особистий внесок здобувачки полягає в структуруванні отриманих результатів, їх опрацюванні, інтерпретації та репрезентації).*

14. Стецик МО, Кривцова МВ, Костенко СБ, Стецик АО. Застосування антибактеріальних препаратів в комплексній терапії хронічних запальних захворювань тканин пародонта з урахуванням бактеріального спектру пародонтальних кишень. Матеріали 9 міжнародної стоматологічної конференції студентів та молодих вчених. Актуальні питання сучасної науково-практичної стоматології; 2021 берез. 20; Ужгород, Україна, С.170-172.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37483>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у структуруванні отриманих результатів, їх опрацюванні, інтерпретації та репрезентації).*

15. Стецик МО, Костенко СБ, Кривцова МВ. Основні принципи антибіотикотерапії в комплексному протоколі лікування хронічного генералізованого пародонтиту. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. Інноваційні технології в сучасній стоматології під час

проведення X стоматологічного форуму «Медвін: Стоматологія 2021»; 2021 берез. 24-26; Івано-Франківськ, Україна, С.143-146.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37480>

*(Здобувачці належить провідна роль в розробці та апробації оригінального підходу дослідження).*

16. Стецик МО, Стецик АО. Роль та прогностичне значення етіологічних факторів та патогенетичних чинників у розвитку запальних захворювань пародонта. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю Young science 3.0; 2021 берез. 26; Київ, Україна, С.124-126.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37474>

*(Здобувачці належить провідна роль в формулюванні дизайну дослідження, реалізації етапів дослідження та інтерпретації отриманих результатів).*

17. Стецик МО. Вплив хронічних запальних захворювань тканин пародонтального комплексу на якість життя пацієнта. Матеріали XXV міжнародного медичного конгресу студентів і молодих вчених; 2021 квіт. 12-14; Тернопіль, Україна, С.92-93.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37487>

*(Здобувачці належить провідна роль у зборі та опрацюванні літературного матеріалу, його аналізі та систематизації, підготовці публікації до друку).*

18. Mariia O. Stetsyk, Iryna V. Penzelyk, Illya D. Pyrchak. The influence of exogenous factors on the patient's dental status and the risk of periopathology. Abstracts collection Uzhdenttalks Integrative Conference of Relevant Challenges at Dental and Medical Science and Practice; 2021 Sep. 04; Uzhhorod, Ukraine, P.17-19.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/45169>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у формулюванні дизайну дослідження, реалізації етапів дослідження та інтерпретації отриманих результатів).*

19. Стецик МО, Стецик АО, Гончарук-Хомин МЮ. Аналіз оцінки ефективності авторського протоколу в процесі комплексного лікування періопацієнтів. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму наукових досліджень молодих вчених; 10-11 лют. 2022; Рівне, Україна, С.101-106.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/45171>

*(Здобувачці належить провідна роль в розробці оригінального алгоритму дослідження, апробації запропонованого підходу, статистичній обробці даних та їх інтерпретації і репрезентації).*

20. Стецик МО., Костенко СБ. Аналіз та прогностичне значення факторів ризику у розвитку запальних явищ тканин пародонтального комплексу. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Scientific researches and methods of their carrying out world experience and domestic realities; 17 лют. 2023; Вінниця-Відень, С.743-745.

DOI: [10.36074/grail-of-science.17.02.2023.135](https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.135)

URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/968>

*(Здобувачці належить провідна роль в опрацюванні результатів дослідження, їх систематизації, інтерпретації).*

## **Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації**

1. Гончарук-Хомин МЮ, Стецик МО, Стецик АО, Крічфалушій СІ, Великодна МВ, Бойчук ММ. Аналіз підходів до експертної оцінки змін стоматологічного статусу: судово-стоматологічні та методологічні аспекти. Молодий вчений. 2017;12(52):52-55. (Наукове періодичне видання України)

URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5517/5403>

*(Здобувачці належить провідна роль у зборі фактичного матеріалу, його аналізі та систематизації, підготовці до друку).*

2. Стецик МО, Костенко ЄЯ, Юрженко АВ. Радіація як фізичне явище: природа, закони дії, вплив, наслідки (огляд літератури). Intermedical journal. 2019;I(13):54-57.

URL: <http://journals.uzhnu.uz.ua/index.php/intermedical/issue/view/1>

*(Особистий внесок здобувачки полягає у відборі сучасної наукової літератури, проведенні узагальнення та аналізу отриманих даних, підготовці статті до публікації).*

3. Kostenko Yevhen, Kostenko Svitlana, Stetsyk Mariia, Pirchak Ilya. The effect of long-term ionizing radiation on organs and systems of the human body. Journal of social sciences, nursing, public health and education. 2020;3:130-135.

(Офіційний міжнародний журнал Словацької республіки)

URL: [https://snpe-journal.sk/wp-content/uploads/2021/03/JOURNAL-OF-SOCIAL-SCIENCES-NURSING-PUBLIC-HEALTH-AND-EDUCATION-3\\_2020.pdf](https://snpe-journal.sk/wp-content/uploads/2021/03/JOURNAL-OF-SOCIAL-SCIENCES-NURSING-PUBLIC-HEALTH-AND-EDUCATION-3_2020.pdf)

*(Здобувачці належить провідна роль в наборі фактичного матеріалу, його категоризації, опрацюванні, структуруванні та підготовці публікації).*

4. Mariia O. Stetsyk, Ilya D. Pырchak. Eco-analytical monitoring of radioactive microelements, evaluation of their impact on dental on periodontological status. Scientific journal of Polonia University PNAP. 2020;6(43):287-293.

(Періодичне наукове видання Полонійної академії в Ченстохові, Польща)

DOI: [10.23856/4337](https://doi.org/10.23856/4337)

URL: <http://pnar.ap.edu.pl/index.php/pnar/article/view/647>

*(Здобувачці належить провідна роль в розробці оригінального алгоритму дослідження, апробації запропонованого підходу, статистичній обробці даних та їх інтерпретації і репрезентації).*

5. Goncharuk-Khomyn M, Pohorilyak R, Stetsyk M, Cavalcanti A, Yavuz Y, Pasichnyk M. Covid-19 Vaccination and Dentistry: Are we Facing New Challenges or Working within our Possibilities? Analytical Review. Cumhuriyet Dental Journal. 2022, 25(1): 179-186. (Index Scopus)

DOI: <https://doi.org/10.7126/cumudj.959912>

URL: <http://cdj.cumhuriyet.edu.tr/en/pub/issue/70914/959912>

*(Здобувачці М. Stetsyk належить провідна роль в наборі фактичного матеріалу, опрацюванні чисельних даних, їх структуруванні; М. Goncharuk-Khomyn належить провідна роль в формулюванні концепції та розробці дизайну дослідження; R. Pohorilyak належить підбір матеріалів та участь у написанні публікації; A. Cavalcanti належить провідна роль у написанні публікації; Y. Yavuz належить критичний огляд та фінальне затвердження статті; M. Pasichnyk належить статистична обробка та аналіз числових даних).*

## **16. Результати перевірки роботи на академічний плагіат**

Перевірка дисертаційної роботи проводилася сертифікованим сервісом перевірки на плагіат «StrikePlagiarism». За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертаційної роботи сервісом не було виявлено ознак академічного плагіату, фальсифікації чи інших порушень. Виявлені текстові співпадіння (цитування) мають відповідні посилання на першоджерела та внесені до списку використаної літератури. Запозичення (співпадіння) в тексті не мають ознак плагіату. Подані до захисту наукові матеріали є власним напрацюванням здобувача, текст дисертації є оригінальним. Робота визнається самостійною та рекомендується бути допущеною до захисту.

## **17. Результати перевірки первинної документації дисертаційної роботи**

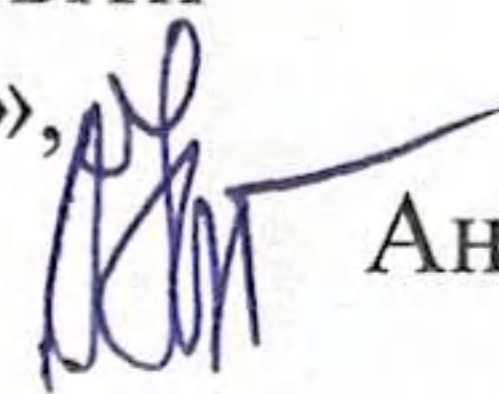
У ході перевірки первинної документації дисертаційної роботи комісія встановила, що у наявності є: електронні таблиці в які перенесено дані електронних медичних карток стоматологічного хворого (n=235, з яких 62 електронні медичні карти пацієнтів ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка» (м. Ужгород); 56 електронних медичних карток ГП «Навчально-дослідний центр реконструктивної стоматології» (м. Київ); 74 електронні медичні картки пацієнтів, які постійно проживають в зоні підвищеного рівня радіаційного навантаження (с. Дитятки), 43 електронні медичні карти пацієнтів, котрі не ввійшли в вибірку обстежуваних осіб з різних причин); скан-копії інформованих добровільних згод пацієнтів на проведення діагностики та лікування (n=214, з яких відмова від обстеження – 22); скан-копії протоколів проведення діагностичного пародонтального скринінг-тесту – n=203; скан-копій анкет-опитувальників про стан загально-соматичного здоров'я (n=235, з них 34 не підпадають під встановлені критерії дисертаційного дослідження); скан-копії карт пародонтологічного обстеження для внесення специфічних пародонтологічних індексів, котрі використовувалися в ході дисертаційної роботи. (n=203, з яких 9 не ввійшли у досліджувану вибірку через наявність запальних проявів); електронна бібліотека цифрових ортопантограм для визначення якісних параметрів оцінки кісткової тканини (n= 210, з яких для ретроспективного аналізу 74 ОПТГ (с. Дитятки); 56 ОПТГ (м. Київ); 62 ОПТГ (м. Ужгород)); фотодокументація на електронному носії (внутрішньоротові фотографії, фотофіксація вихідного рівня гігієни, проміжного та кінцевого результатів нехірургічного пародонтологічного лікування); протоколи показників клінічної оцінки гігієни порожнини рота, протоколи показників мікробіологічних, імунологічних та біохімічних досліджень пацієнтів при первинному огляді та проведено співставлення та визначено кореляційні зв'язки з отриманими показниками через 6-8 місяців у групах дослідження, порівняння та контролю.

Результати дисертації апробовано на розширеному засіданні кафедр стоматологічного факультету від 17.02.2025 року, протокол №2.

За результатами розширеного засідання кафедр стоматологічного факультету ухвалено затвердити позитивний висновок щодо рекомендації до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді дисертаційної роботи Стецик Марії Олегівни на тему: «Клініко-лабораторне обґрунтування вдосконалення методики лікування тканин пародонту у осіб, які постійно проживають в радіаційно-забрудненій зоні» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Дисертаційна робота **рекомендована до захисту** у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 221 «Стоматологія».

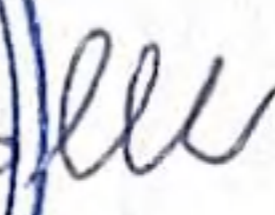
Головуючий розширеного засідання,  
завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,  
доктор медичних наук, професор



Анатолій ПОТАПЧУК

Підпис д.мед.н., професора А.М. Потапчука,  
засвідчую

Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ»



Олена МЕЛЬНИК